

Áp dụng HTQLCL trong các cơ quan hành chính nhà nước: cần đảm bảo cả số lượng và chất lượng

Theo thống kê, tính đến hết ngày 10.4.2013, đã có gần 4.000 cơ quan hành chính nhà nước được cấp giấy chứng nhận áp dụng hệ thống quản lý chất lượng (HTQLCL) theo tiêu chuẩn TCVN ISO 9001:2000. Đây là một trong những thành công bước đầu trong hoạt động cải cách hành chính ở nước ta. Tuy nhiên, bên cạnh kết quả nêu trên, vấn đề đặt ra hiện nay đối với việc áp dụng HTQLCL trong các cơ quan hành chính nhà nước là, số lượng không tỷ lệ thuận với chất lượng. Do đó, rất cần có những biện pháp quyết liệt hơn nhằm thực thi một nền hành chính hiện đại, tiên tiến.

Qua gần 7 năm triển khai thực hiện Quyết định số 144/2006/QĐ-TTg ngày 20.6.2006 của Thủ tướng Chính phủ quy định áp dụng HTQLCL theo tiêu chuẩn TCVN ISO 9001:2000 vào hoạt động của các cơ quan hành chính nhà nước và Quyết định số 118/2009/QĐ-TTg ngày 30.9.2009 về việc sửa đổi, bổ sung một số điều của Quyết định số 144/2006/QĐ-TTg, việc áp dụng HTQLCL trong cơ quan hành chính đã mang lại hiệu quả thiết thực, hỗ trợ đắc lực mục tiêu cải cách hành chính của Nhà nước.

Theo báo cáo tổng hợp từ các bộ/ngành, địa phương, tính đến hết ngày 10.4.2013, Tổng cục Tiêu chuẩn Đo lường Chất lượng (Bộ Khoa học và Công nghệ - KH&CN) đã cấp Giấy xác nhận đủ điều kiện đào tạo kiến thức quản lý hành chính nhà nước đối với chuyên gia tư vấn, chuyên gia đánh giá HTQLCL trong cơ quan hành chính nhà nước (theo quy định tại Thông tư số 03/2010/TT-BKHCN) và cấp Giấy xác nhận đủ điều kiện tư vấn, đánh giá HTQLCL trong cơ quan hành

chính nhà nước cho các tổ chức, chuyên gia tư vấn độc lập, tổ chức chứng nhận (theo Thông tư số 01/2010/TT-BKHCN và Thông tư số 09/2011/TT-BKHCN) cho 3 cơ sở đào tạo, 32 tổ chức tư vấn (gồm 153 chuyên gia được cấp thẻ chuyên gia tư vấn), 13 chuyên gia tư vấn độc lập, 11 tổ chức chứng nhận (gồm 99 chuyên gia được cấp thẻ chuyên gia đánh giá). Như vậy, có thể thấy số lượng các tổ chức/chuyên gia tư vấn chuyên nghiệp ngày càng tăng, có khả năng đáp ứng được yêu cầu của thực tế công việc, đã khắc phục được hạn chế về đội ngũ chuyên gia tư vấn, đánh

giá của nhiều năm trước.

Theo thống kê, đến nay cả nước đã có 3.654 cơ quan hành chính nhà nước được cấp Giấy chứng nhận HTQLCL. Trong đó, tại địa phương có 2.886 (thuộc 63 tỉnh/thành phố), nhiều cơ quan hành chính là UBND cấp xã (642 cơ quan) đã được cấp giấy chứng nhận. Các tỉnh/thành phố tích cực trong quá trình triển khai thực hiện và đã đạt nhiều kết quả tốt phải kể đến như Tiền Giang, Hải Phòng, Cần Thơ, Bình Dương, Đà Nẵng, Khánh Hòa, Bình Thuận, Quảng Ninh... Tại Trung ương có 768 cơ quan thuộc 16 bộ/ngành được cấp

CHÍNH SÁCH VÀ QUẢN LÝ

Giấy chứng nhận (Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn, Nội vụ, Y tế, Kế hoạch và Đầu tư, Công thương, Tài chính, Giao thông Vận tải, Thông tin và Truyền thông, Quốc phòng, KH&CN, Tài nguyên và Môi trường, Công an, Văn hoá - Thể thao và Du lịch, Ngoại giao, Thanh tra Chính phủ, Ngân hàng Nhà nước Việt Nam).

Về tổng thể, các bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ; UBND cấp tỉnh đã phê duyệt kế hoạch triển khai áp dụng cho các cơ quan, đơn vị trực thuộc, tạo điều kiện để các cơ quan hành chính nhà nước có căn cứ triển khai thực hiện theo đúng tiến độ quy định.

Có thể nói, so với năm 2011, số lượng cơ quan hành chính nhà nước được cấp Giấy chứng nhận tăng lên rất nhiều (năm 2011 chỉ có hơn 2.000 cơ quan được cấp Giấy chứng nhận, trong đó các cơ quan thuộc bộ/ngành chỉ có 154; năm 2012 đã tăng lên 3.654, trong đó các cơ quan thuộc bộ/ngành là 768). Điều đó cho thấy, chúng ta đã rất quyết liệt và triển khai có hiệu quả hoạt động này ở các bộ/ngành, địa phương. Ở nhiều cơ quan, người đứng đầu đơn vị đã nhận thức được đầy đủ tầm quan trọng của việc áp dụng HTQLCL tại cơ quan mình, góp phần xây dựng một nền hành chính hiện đại, tiên tiến.

Một số vấn đề tồn tại

Bên cạnh những kết quả đạt được, hoạt động áp dụng HTQLCL trong các cơ quan hành

chính nhà nước 7 năm qua cũng có một số hạn chế, đặc biệt là số lượng chưa đi đôi với chất lượng, cụ thể như:

Nhiều đơn vị chưa chủ động trong việc xây dựng và áp dụng HTQLCL. Đây là hạn chế đã tồn tại từ nhiều năm nay, ảnh hưởng nghiêm trọng đến hiệu lực, hiệu quả và mục tiêu xây dựng một nền hành chính mà cả nước đang theo đuổi. Theo quy định tại Quyết định 118, đến ngày 31.12.2012, các bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ và các cơ quan ngành dọc đóng tại địa phương trực thuộc các bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ phải hoàn thành việc xây dựng và áp dụng HTQLCL. Tuy nhiên, đến nay tiến độ thực hiện tại một số bộ/ngành còn chậm so với quy định. Bên cạnh nguyên nhân chủ quan như chậm phê duyệt kế hoạch, dự trù kinh phí, công bố mô hình khung, còn có nguyên nhân khách quan là do việc triển khai thực hiện Đề án 30 chưa kết thúc, nhiều cơ quan chưa hoàn thành việc thực hiện đề án này. Do đó, việc hoàn thành theo tiến độ quy định tại Quyết định 118 rất cần có sự chỉ đạo quyết liệt của lãnh đạo các cấp, ý chí quyết tâm của lãnh đạo và sự nhận thức đúng đắn về HTQLCL của các cán bộ trong đơn vị.

Hiện nay, vai trò của đơn vị chủ trì, đơn vị tham mưu tại các bộ/ngành, địa phương đã được đẩy mạnh trong hoạt động kiểm

tra, giám sát tình hình áp dụng của các cơ quan hành chính nhà nước; kiểm tra, giám sát hoạt động tư vấn, đánh giá của tổ chức tư vấn, chứng nhận; hoạt động đào tạo, nâng cao nhận thức cho đội ngũ lãnh đạo, cán bộ công chức của các cơ quan hành chính nhà nước trực thuộc. Tuy nhiên, vẫn còn một số nơi chưa đẩy mạnh các hoạt động này.

Một số bộ/ngành chưa lập, phê duyệt kế hoạch, dự toán kinh phí triển khai, công bố mô hình khung HTQLCL. Mặc dù Thủ tướng Chính phủ đã yêu cầu các bộ/ngành, địa phương chưa lập, phê duyệt kế hoạch, dự toán kinh phí triển khai, công bố mô hình khung HTQLCL cần khẩn trương thực hiện và hoàn thành trước ngày 15.11.2012 (tại Công văn số 7906/VPCP-KSTT ngày 5.10.2012). Nhưng đến nay vẫn còn một số bộ/ngành, địa phương chưa thực hiện theo chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ: ở Trung ương, có 5 bộ (Quốc phòng, Lao động - Thương binh và Xã hội, Giao thông vận tải, Giáo dục và Đào tạo, Tài nguyên và Môi trường) chưa xây dựng và phê duyệt kế hoạch triển khai áp dụng cho các cơ quan, đơn vị trực thuộc. Ở địa phương có 2 tỉnh/thành phố (TP Hồ Chí Minh, Ninh Bình) chưa xây dựng và phê duyệt kế hoạch triển khai áp dụng tại tỉnh/thành phố. Có 2 tỉnh (Cao Bằng, Nghệ An) đã xây dựng và phê duyệt kế hoạch triển khai áp dụng nhưng chưa dự trù kinh phí theo quy định tại Thông tư số 159/2010/TT-BTC. Còn 2 bộ có hệ thống cơ quan ngành dọc đóng tại địa phương nhưng chưa công bố mô hình khung cho các cơ quan ngành dọc là Bộ Quốc phòng, Bộ Tư pháp.

Số lượng các cơ quan hành chính nhà nước ở Trung ương

CHÍNH SÁCH VÀ QUẢN LÝ

và địa phương áp dụng HTQLCL nhiều nhưng chất lượng chưa cao. Có thể nói, so với năm 2011, số lượng các cơ quan hành chính nhà nước được cấp Giấy chứng nhận HTQLCL cao hơn hẳn, tuy nhiên số lượng không đi cùng chất lượng. Điều này có nhiều nguyên nhân, trong đó nguyên nhân trực tiếp là do vẫn còn một số cơ quan hành chính nhà nước chưa thực hiện nghiêm túc việc duy trì HTQLCL sau khi được cấp Giấy chứng nhận, ảnh hưởng đến hiệu lực, hiệu quả của hoạt động này.

Ngoài ra, việc áp dụng HTQLCL của một số cơ quan mang tính hình thức, xây dựng HTQLCL mang tính chất “đối phó” để hoàn thành nhiệm vụ theo quy định. Có tình trạng lãnh đạo cơ quan không thực sự quan tâm tới việc chỉ đạo xây dựng, áp dụng HTQLCL, uỷ quyền “hoàn toàn” cho cán bộ cấp dưới tổ chức thực hiện. Một số cơ quan hành chính nhà nước chuyển hết trách nhiệm xây dựng, viết các quy trình thủ tục cho bên tư vấn, kể cả việc hoàn thiện hồ sơ để tiến hành đánh giá để được cấp Giấy chứng nhận ban đầu. Hệ quả là, đơn vị không có khả năng áp dụng theo các quy trình giải quyết công việc đã đặt ra, không có khả năng duy trì hệ thống và có nguy cơ bị đình chỉ, hủy bỏ Giấy chứng nhận HTQLCL.

Các giải pháp tháo gỡ

Tại Hội nghị toàn quốc về tổng kết tình hình triển khai thực hiện Quyết định số 144 và Quyết định số 118 được tổ chức tại Hà Nội ngày 17.4.2013, các đại biểu đến từ nhiều bộ/ngành, địa phương trong cả nước đã thống nhất cho rằng, để hoạt động áp dụng HTQLCL trong các cơ quan hành

chính nhà nước thực sự đạt hiệu quả cao còn rất nhiều việc phải làm, cụ thể như:

Đối với các đơn vị chưa áp dụng HTQLCL: các bộ/ngành, địa phương cần tích cực triển khai xác định, phân loại thủ tục hành chính tại từng cơ quan trực thuộc theo quy định. Cần xác định thời điểm tiến hành và có kế hoạch cũng như bố trí kinh phí thực hiện một cách nghiêm túc trong thời gian sớm nhất. Chủ tịch UBND tỉnh/thành phố chỉ đạo các cơ quan hành chính trên địa bàn nghiên cứu các quy định hiện hành, khẩn trương thực hiện việc xây dựng và áp dụng HTQLCL để bảo đảm tiến độ hoàn thành theo đúng quy định tại Quyết định số 118 (đến ngày 31.12.2013).

Đối với Sở KH&CN các tỉnh/thành phố, cần tham mưu, báo cáo Lãnh đạo UBND cấp tỉnh để khẩn trương thực hiện tại địa phương, chủ động đề xuất các giải pháp tháo gỡ khó khăn, vướng mắc trong quá trình thực hiện. Theo dõi, đôn đốc, kiểm tra tiến độ triển khai xây dựng và áp dụng HTQLCL trong các cơ quan, đơn vị trên địa bàn tỉnh/thành phố.

Đối với các tổ chức tư vấn, chứng nhận, chuyên gia tư vấn độc lập, cần nghiêm túc thực hiện theo các quy định hiện hành; nhiệt tình hướng dẫn, phối hợp với cơ quan hành chính nhà nước trong quá trình tư vấn, chứng nhận; báo cáo định kỳ theo quy định.

Với tư cách là cơ quan chủ trì,

Bộ KH&CN phối hợp chặt chẽ với các bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ, tỉnh/thành phố trong quá trình triển khai thực hiện. Kiểm tra, giám sát hoạt động xây dựng và áp dụng HTQLCL tại một số cơ quan hành chính nhà nước; hoạt động tư vấn, đánh giá của các tổ chức tư vấn, tổ chức chứng nhận để rút kinh nghiệm, nâng cao chất lượng hoạt động xây dựng và áp dụng HTQLCL, đảm bảo không những số lượng các cơ quan hành chính nhà nước được cấp Giấy chứng nhận ngày càng tăng mà chất lượng hoạt động cũng ngày càng hiệu quả, đáp ứng được mục tiêu cải cách hành chính của nước ta.

Tóm lại, sự thành công của việc áp dụng HTQLCL vào hoạt động của mỗi cơ quan hành chính nhà nước chủ yếu được quyết định bởi sự chỉ đạo quyết liệt của lãnh đạo các cấp, ý chí quyết tâm của lãnh đạo cơ quan, sự nhận thức đúng đắn về HTQLCL của lãnh đạo và cán bộ trong đơn vị. Nếu lãnh đạo cao nhất thực sự quan tâm và chỉ đạo quyết liệt, vận dụng việc áp dụng hợp lý thì sẽ có hiệu quả lớn. Ngược lại, nếu người lãnh đạo cao nhất không quan tâm, không sát sao thì có thể dẫn tới phản tác dụng trong quá trình áp dụng. Việc áp dụng sẽ trở nên nặng nề, mang tính hình thức và làm giảm năng suất thực hiện công việc ■

Hải Hằng